

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 10/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om garantipension, 56 § i folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 oktober 2011 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om garantipension, 56 § i folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner (RP 44/2011 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att

grundlagsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Juha Rossi, social- och hälsovårdsministeriet
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om garantipension, folkpensionslagen, lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och lagen om handikappförmåner ändras.

Den pensionsinkomst som påverkar beloppet vid beräkningen av garantipension föreslås bli beaktad med en cents noggrannhet. Vidare föreslås att det inte görs någon förtidsminskning av garantipensionen för en person som går i ålderspension efter att ha fått arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar. Garantipensionens belopp för en person som får pensionsinkomst från utlandet ska justeras med två års mellanrum. När en person på basis av arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar ansöker om folkpension utan förtids-

minskning ska personen utreda om han eller hon har rätt till tilläggsdagar.

Bostadsbidrag till pensionstagare ska kunna betalas till hyresvärden med fullmakt av hyresgästen eller om hyresgästen upprepade gånger försummar att betala hyran. Dessutom föreslås en precisering av de inkomster som en person som ansöker om bostadsbidrag för pensionstagare har fått genom företagarkerksamhet. Lagen om handikappförmåner ändras så att det informationsutbyte som är nödvändigt vid lagens tillämpning ska kunna ske elektroniskt mellan unionens medlemsstater och de stater med vilka Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2012 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012. Bestämmelserna om betalning av

bostadsbidrag till hyresvärdar är dock avsedda att träda i kraft den 1 november 2012.

I propositionen ingår inte någon motivering till lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet har skärskådat 25 a § i lagförslag 3 utifrån ett konstitutionellt perspektiv. Enligt paragrafens 2 mom. kan bostadsbidraget betalas ut direkt till hyresvärden utan fullmakt av bostadsbidragstagaren, om denne "upprepade gånger försummat att betala hyran". I propositionsmotiven (s. 9) ställs upprepningen inte i relation till tiden utan till hyran genom formuleringen att försummelserna "anses vara upprepade om ett belopp som motsvarar 2—3 månaders hyra inte har betalats". En försummelse av detta slag kan enligt utskottet spänna över ett långt tidsspann.

Enligt motiven ges inget separat beslut om att betalningsförfarandet ändrats. Den lösningen är inte helt problemfri om man ser till 21 § 1 mom. i grundlagen, som föreskriver att var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter.

Förslaget har också koppling till grundlagens 19 § 1 mom. om att var och en har rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. I 4 mom. i samma paragraf sägs det att det allmänna ska främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Enligt förarbetena till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (se RP 309/1993 rd, s. 77) betyder det

bl.a. att rätten till bostad i huvudsak ska förverkligas på individens eget initiativ.

Utskottet ser det därför som angeläget att "upprepningen" såvitt möjligt konkretiseras i lagförslaget och att ett normalt förvaltningsbeslut då också fattas i ärendet. Men i ett specialfall som detta är det enligt utskottet trots allt möjligt att föreskriva om förbud mot att överklaga beslutet (se RP 309/1993 rd, s. 78).

Det är alltså viktigt, menar utskottet, att man i bestämmelsen tar in ett omnämnande också om olika sociala betalningshinder, såsom sjukdom. Dessutom anser utskottet att social- och hälsovårdsutskottet allvarligt bör diskutera om beslutet om betalning av bostadsbidraget direkt till hyresvärden borde gälla för viss tid eller på annat sätt se till att hyrestagaren genom att agera på behörigt sätt kan komma ut ur arrangemanget. På så sätt kan man i linje med grundlagsbestämmelsens syfte hjälpa individen att hantera sitt liv.

Ställningstagande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 1 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Outi Mäkelä /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Kalle Jokinen /saml
Ilkka Kantola /sd
Kimmo Kivelä /saf

Anna Kontula /vänst
Markus Lohi /cent
Tom Packalén /saf
Vesa-Matti Saarakkala /saf
Tapani Tölli /cent
ers. Lea Mäkipää /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.